

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Harsányi Zolt*
Cím: *Egy kis színházért*

Forrás: *Magyarország*

Osztályozás

Tárgy

492

Hely

Andrássy úti Kabaré

Idő

"1924"

Személy

Bn

1924. 5. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Ol)

Egy kis színházért

Egyre komolyabban és aktuálisabban hallatszik, hogy a kérdés nem oldható meg másként: az *Andrássy-úti Színház kénytelen lesz helyet adni a Nemzeti Színház intim jellegű terveinek*, amelyek a Népszínház épületének nagy méretei közé nem illenek. Vajna ugyan egy megoldás: ha az Unió találna a Nemzeti céljainak megfelelő más helyiséget. De ez a megoldás késik, a tagoknak már fel is mondták, és az intézmény, mint ilyen, egyre valószínűbben megszűntnek tekinthető.

Igen, a cél tisztelteméltó. Mindnyájan elragadtatva nézzük, hogy a *Nemzeti Színház* duzzad az erőből, amely moslani kereteit a pattanásig betölti. Akiben egy kis jóhiszeműség és az ügy iránti szeretet van, az csak teljes szívvel kívánhatja, hogy a nagyszerű színház munkaköre szélesbedjék. *Hevesi Sándornak* vakon előlegelezhetjük: a Nemzeti Színház intim színpadában sok igaz és nemes gyönyörűségünk fog telni.

De csakugyan nincs más megoldás, mint ez?

Az *Andrássy-úti Színház* megszűnésével nem egyszerűen az történi, hogy egy pici színház bezárja kapuit és néhány emberét kénytelen-kelletlen szélnék ereszti. A pesti ember talán nem gondol rá, hogy ebben az aszfalt alá dugott kis helyiségben egy Európára szóló furcsa és egyéni zamatú kultúra háza rejlik. Akik kettőtörjük a reggeli mellett a zsemlyét, újságböngészés közben nem igen elmélkedünk azon, hogy a magyar liszt a legjobb őrlésű liszt a világon, hiszen gyerekkorunk óta azt esszük. A kabaréba is el szoktunk nézni és nem gondolunk rá, hogy

a magyar kabaré idők folyamán túlszárnyalta még szülőanyját, a franciát is.

Időrendben nem is az *Andrássy-úti* volt az első magyar kabaré. Az elsőt *Kondor Ernő* alapította *Bombonière* néven egy Teréz körúti helyiségben. De a műfaj magva itt lett termő. 17-18 éve alapította *Faludi Sándor*, első igazgatói *Heltai Jenő* és *Molnár Ferenc* voltak.

Ma a magyar sanzon- és kabaré-darab népszerű export-cikk. Heltai és Molnár a semmiből csináltak valamit.

A műfajt ök alapították, és a magyar kritikának súlyos adóssága, hogy kultúrhistoriai fontosságú munkájuknak eddig nem szentelt méltó figyelmet. A művelődés világát a fogaskerékszerűen egymásba kapcsolódó hatások viszik előre és

a mai világhírű magyar színpadi szerzők jó-részt a kabaré kis színpadán, a merész kezdők inaugurálta szellemben tanulták meg azt a színszerűséget, amelynek a nagy színpadon olyan pompásan urai tudnak lenni.

Nagy Endrével új és igen szerencsés szín gazdálította a születő magyar kabaré. *Ő találta fel a magyar konferanszié műfaját.* Előtte is konferáltak már kis színpadon, hogyné. De amit ő kezdett, az egészen az övé volt. A kabaré közéleti hatása az ő kezében meglepővé nőtt:

az ő kis kabarája politikai fórum lett,

amely a vélemény szabadság hajdani boldog idejében a könnyed és vicees szó kacagató álarca alatt nagy és szép dolgokra használta fel propagatív erejét. Pereszté, az más Magyarország volt, más vezetőemberekkel.

A nagyköpűség a maga korlátolt magaslátán szereti olykor sajnálkozó és kicsinylő szájgömböcsével kiejteni azt a szót, hogy kabaré. Pedig a kabaré kis otthonából nem egy költő és zeneszerző evezett nagyobb vizekre és aki nem is lépett ki a műfajból, e kereteken belül is akkora európai előadó-tehetséggé tudott nőni, mint *Medgyaszay Vilma*, aki a maga, teljesen eredeti nagyságában színmagyar lángelme.

Az ő igazgatásának jutott ki a legsúlyosabb korszak. Tisztelettel kell most felidézni róla, hogy nő létére a legsivárabb színházi viszonyok között sem tett koncessziókat és ragaszkodni tudott a tradíciókhoz, amelyekre a maga mindig előkelő művészete is kötelezte. Utóda, *Bárdos Artúr* alatt jobbra fordult az idők folyása. Semmire sem vagyok büszkébb, mint arra, hogy ekkor az én *Szövetségek* című kis darabom érte meg az első magyar kabaré-százast.

Éia a magyar kabaré az egész világon a legelső.

A francia kabaré csekélyebb és alantasabb célokra törekszik, a német kabaré csetlen és tehetségtelen, az angol teljesen varieté-szerű, az olaszok még hírből is alig ismerik ezt a műfajt. Művészi értékben legfeljebb, ha az oroszoké hasonlítható a miénkhez.

A megértők előtt való tekintélye vitán felül való: *Érikor Móricz*, vagy *Karinthy* új kabaré-darabot írnak, annak megvan a maga kellő súlya ott, ahol az ilyen súlyt a hivatottak latolgatják.

Budapesten öt nagyobb és több apró kabaré játszik. Ennek a műfajnak nálunk már kultúrdarabja van, amely teljesen a miénk. A föld semmi más nemzetének színházi világa nem termi ezt.

Az Andrássy-úti Színház megszűnésével egy speciális magyar színházfajta egyetemén esnék érdekeny veszteség.

Ha nincs más mód, természetesen a *Nemzeti Színház* igényei fontosabbak, ez nem vitás. De talán van más mód. Ezt a színházat meg kell...
Harsányi - 21.